

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

TPO 2018

Taiteen perusopetuksen uudet OPS-perusteet

Eija Kauppinen
SUOMEN MUSIIKKIOPPILAITOSTEN LIITON KEVÄTPÄIVÄT
Lapuan musiikkiopisto 5. - 7.4.2017

Opetussuunnitelman perusteiden uudistustyö

A decorative graphic consisting of thick, wavy lines in blue and green, curving across the bottom and right side of the page.

Perusteiden uudistamisen lähtökohtia

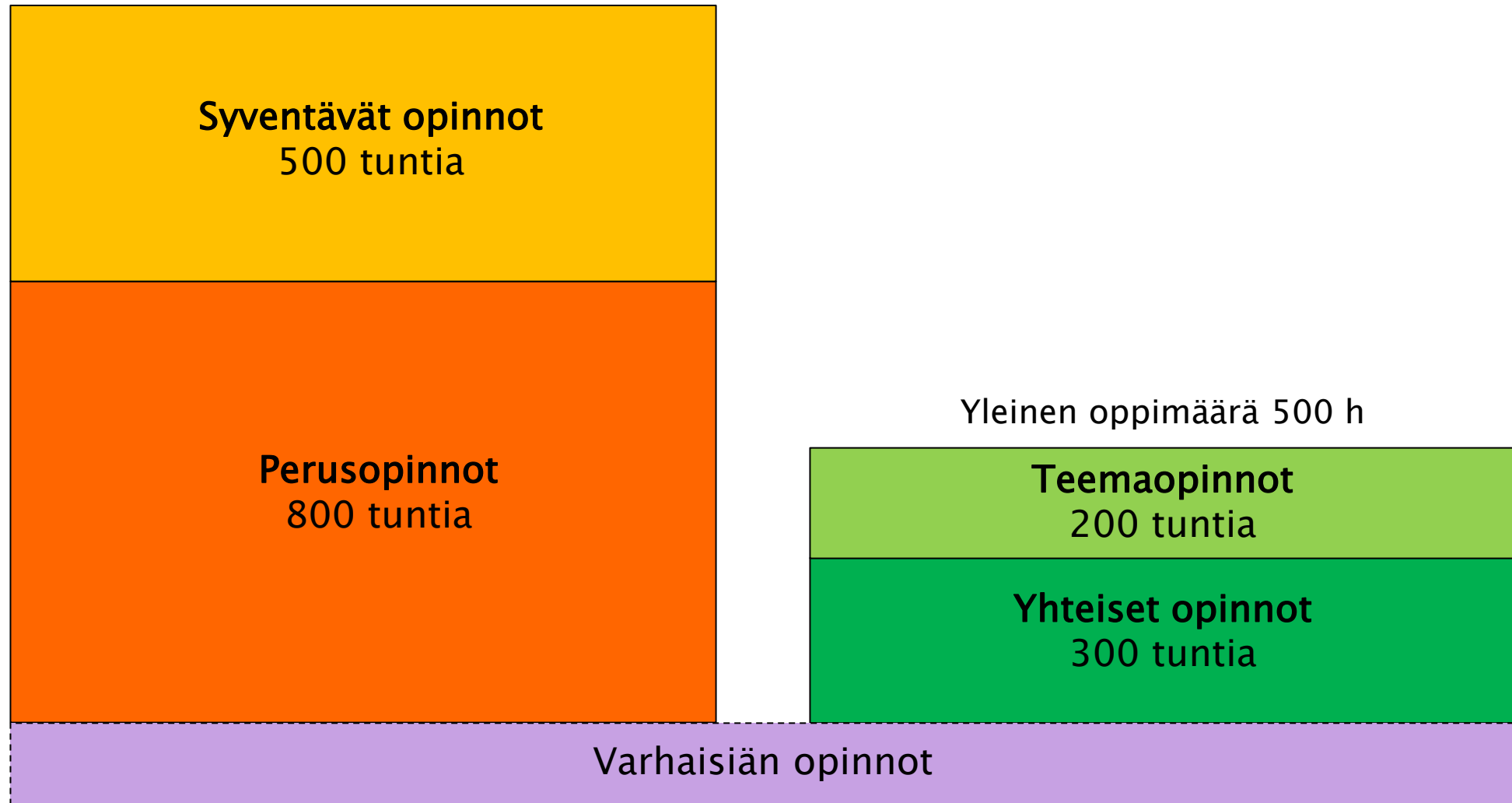
- Tavoitteena on opetussuunnitelman **perusteiden selkiyttäminen**, jolla vahvistetaan paikallista opetussuunnitelmatyötä ja opetuksen järjestämistä.
- Uudistamisella pyritään kehittämään erityisesti **pedagogiikkaa, toimintakulttuuria ja oppilasarviointia**.
- Taiteenalojen yhteisiin ja erityisiin piirteisiin on kiinnitetty nykyistä enemmän huomiota
- Uudistamisessa otetaan huomioon arvioinneissa ja selvityksissä esitettyjä näkökulmia ja kehittämissuhteita sekä nykyinen tutkimustieto.

TPO 2018 -prosessin eteneminen

- Luonnosten avoin verkkokomentointi päättyi 9.1.2017.
- Palautteen pohjalta tehtiin koonti ja tarvittavat luonnosten muutokset.
- Ohjausryhmän kokous ja palaute 16.2.2017.
- **Luonnokset lausunnoille ja kommentoitavaksi 15.3.2017 – 12.4.2017.**
- Perusteet päätetään elo-syyskuussa 2017.
- Uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön oppilaitoksissa 1.8.2018.

Laajan ja yleisen oppimäärän rakenne ja laajuus

Laaja oppimäärä 1300 h

Opintojen laajuus

- Kyseessä on **laskennallinen laajuus**, jonka perusteena on 45 minuutin oppitunti.
- Opintokokonaisuuksien laskennallinen laajuus mietitään opetuksen **tavoitteiden pohjalta**.
- Opetuksen järjestäminen ratkaistaan paikallisesti.
- Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää **riittävä määrä opetusta**, jotta tavoitteiden saavuttaminen ja oppimäärän suorittaminen on mahdollista.

Perusopintojen laskennallisen laajuuden muutos

- Osaamisen syventäminen edellyttää tavoitteellista harjoittelua, pitkäjänteistä kehittämistä ja kannustavaa ohjausta kaikilla taiteenaloilla.
- Taiteen tekemisen tavat ovat muuttuneet ja monimuotoistuneet.
- Osaaminen edellyttää aiempaa monipuolisempia ja laaja-alaisempia taitoja.
- Tavoitteena on painottaa syventävien opinnoissa taiteellista toimintaa ja oppimista prosessina. → **Syventävät opinnot rakentuvat lopputyön tekemiselle.**
- Tavoitteena on myös selkiyttää oppimäärien profiileja, niiden eroja ja yhtenäistää taiteen perusopetusta.

Ajatuksia joulu-tammikuun palautteen pohjalta

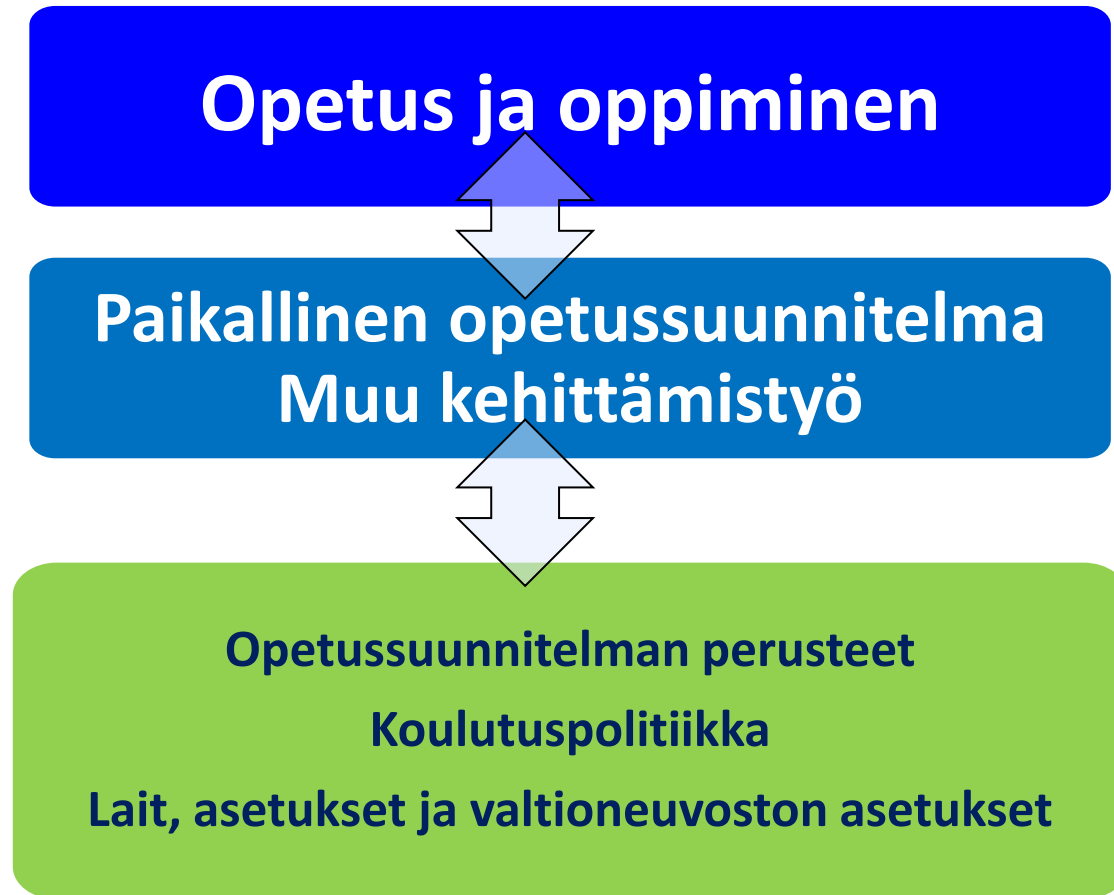
- Opetussuunnitelmien uudistaminen
  - antaa mahdollisuuden pedagogisen ajattelun ja opetuksen uudistamiseen
  - edellyttää ajattelutapojen ja käytäntöjen tietoista pohdinta
- Opetussuunnitelmajärjestelmän tuntemuksessa on puutteita.
- Opintokokonaisuuksien kuvaaminen vaatii tukea.
- Tavoitteisiin pyrkimisen samanaikaisuus opinnoissa ei välity riittävän selvästi.

Huomioita perusteluonnoksista keväällä 2017

- Opintokokonaisuuden käsite otettaisiin käyttöön molemmissa oppimäärissä.
- Opetussuunnitelmassa kuvattaisiin opintokokonaisuudet sekä niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.
- Laajan oppimäärän opetussuunnitelmassa kuvattaisiin koko oppimäärän arvioinnin kohteet ja kriteerit.
- Laajan oppimäärän perusopinnoista tulisi todistus ja siihen sanallinen arvio opinnoista.
- Laajan oppimäärän päättötodistuksessa annettaisiin sanallinen arviointi ja numeroarvosana, mikäli oppilas sitä pyytää.
- Yleisen oppimäärän päättötodistuksessa kuvataan suoritettujen opintokokonaisuuksien nimet ja laajuudet
- Kummankin oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Opetussuunnitelmajärjestelmä

Opetushallitus valmistelee opetussuunnitelman perusteet laaja-alaisessa yhteistyössä koulutuksen asiantuntijoiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Perusteluonnokset

Perusteiden kaikille taiteenaloille yhteinen osa

TPO 2018 luonnokset, taiteen perusopetuksen lähtökohdat

Taiteen perusopetuksen tehtävä

- pitkäjänteinen opiskelu ja taidesuhteen kehittyminen
- elinikäinen taiteenalan harrastaminen
- taiteenalalle ominaisen osaamisen kehittäminen
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen taiteen keinoin
- omaehtoinen ilmaisu, tulkinta ja arvottaminen
- identiteettien rakentuminen
- kulttuurisen lukutaidon kehittyminen
- taidekasvatuksen kehittäminen
- yhteistyö

TPO 2018 luonnokset, taiteen perusopetuksen lähtökohdat

Arvoperusta

- ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioittaminen
- jokaisen ihmisen ainutlaatuisuus ja arvokkuus yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä
- sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus
- ihmisenä kasvaminen ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä
- esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta
- sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä tulevaisuus

Oppimiskäsitys

- Oppilas on **aktiivinen toimija**.
- Oppiminen on kokonaisvaltainen ja **vuorovaikutteinen** prosessi.
- Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.
- Oppilaita ohjataan **oman oppimisensa kehittämiseen**.
- Harjoittelu ja **harjoittelemaan oppiminen** ovat merkityksellisiä taitojen oppimisen kannalta.
- Rohkaiseva ja **kannustava ohjaus ja palaute** vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa.
- Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

TPO 2018 luonnokset, taiteen perusopetuksen lähtökohdat

Oppimäärien yhteneväisyyksiä taiteenalojen yhteisissä tavoitteissa

- **Laajan oppimäärän** tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa.
- **Yleisen oppimäärän** tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen.
- **Laajassa oppimäärässä** oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteenalaa myös historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä.
- **Yleisessä oppimäärässä** oppilaat saavat mahdollisuuksia tarkastella taiteenalaa historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä

TPO 2018 luonnokset, taiteen perusopetuksen lähtökohdat

Oppimäärien eroja eri taiteenalojen yhteisissä tavoitteissa

Taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä

- elinikäinen **taiteen harjoittaminen**
- **aktiivinen** kulttuurinen osallisuus
- osaamisen **monipuolinen ja päämäärätietoinen** kehittäminen
- **omia oppimistavoitteita** ja opintoihin liittyviä valintoja
- oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän **vastuuta omasta oppimisestaan**
- mahdollisuus **kehittää** merkityksellisiä **taiteenalan ilmaisutapoja**
- kulttuurisesti moninaisen **todellisuuden tulkitseminen ja arvottaminen taiteen keinoin**
- monilukutaito tukee oppilaiden **kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja**

Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä

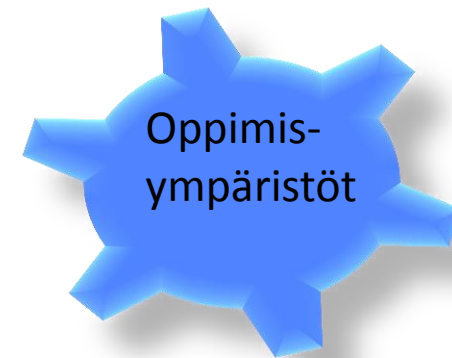
- elinikäinen **taidesuhde**
- kulttuurisen osallisuuden edistäminen
- innostavia ja monipuolisia **mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen**
- oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen **merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta**
- taiteenalan **ilmaisukeinojen kokeileminen**, harjoittelemine ja soveltaminen
- **monilukutaidon ja ajattelun taitojen kehittyminen** moniaistisuutta ja taiteidenvälisyyttä hyödyntämällä

TPO 2018 luonnokset, taiteen perusopetuksen toteuttaminen

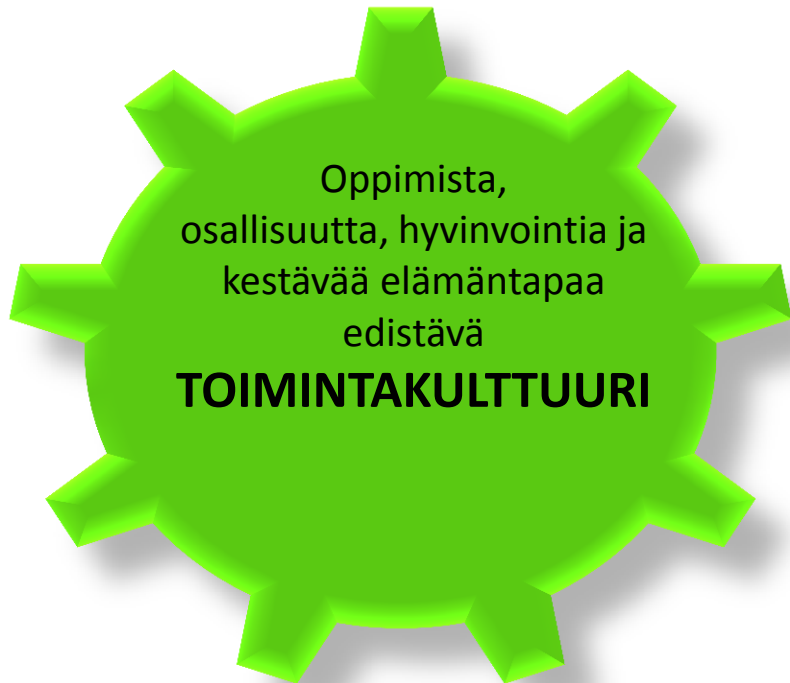
Oppimisympäristöt

Mitä ja minkälaisia, miksi, miten?

- tilat ja paikat sekä yhteisöt ja käytännöt, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat
- fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti **turvallisia**
- avoimia, myönteisiä, rohkaisevia, innostavia ja monipuolisia
- tarjoavat **edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn**
- asianmukaiset tilat, työvälineet, materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö
- oppilaiden kiinnostuksen kohteiden ottaminen huomioon
- oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva oppiminen
- yhteistyöhankkeet

Toimintakulttuuri

Mitä, miksi, miten?

- muotoutuu työtä ohjaavien **normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista**
- edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista
- vaikuttaa oppilaan **kokemukseen osallisuudesta** ja opetuksen laadusta
- edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja **kunnioittavaa vuorovaikutusta**
- tarkoittaa jatkuvaa **pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä**
- olennaista kehittämisessä on **oppilaitoksen johtaminen**
- yhteistyössä tarvitaan avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta

Oppimisen arviointi

- Arviointi perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin **opintokokonaisuuksien tavoitteisiin**, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin.
- Arvioinnin tehtävänä on **ohjata oppilaan oppimista** ja tukea hänen edistymistään opinnoissa.
- Oppilaan oppimista ohjataan ja **arvioidaan monipuolisesti** oppimisprosessin eri vaiheissa.
- Arviointi ja sen pohjalta annettava **jatkuva palaute on vuorovaikutteista** ja edistää oppilaiden osallisuutta.
- Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä.
- **Laajan ja yleisen oppimäärän arvioinnin ohjeet poikkeavat toisistaan.**

Taiteenalojen osuuksista

- Taiteenalakohtainen rakenne: yleiset tavoitteet / tehtävä, varhaisiän kasvatus, opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt (opintotasoittain), aikuisten opetus, työtavat, oppimisen arviointi
- Tavoitteet on jäsennetty tavoitealueiksi.
- Tavoitteiden kuvaustapa vaihtelee taiteenaloittain.
- Oppimisen arvioinnin taiteenalakohtaiset linjaukset täsmentävät luvun 6 yhteisiä linjauksia.

Musiikin taiteen perusopetuksen tehtävä

Laaja oppimäärä

- luo edellytykset **hyvän musiikkisuhteen** syntymiselle
- **musiikillisen osaamisen kehittäminen** ja oppimisesta iloitseminen
- valmiudet musiikin **itsenäiseen harrastamiseen** ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen **musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla**
- esteettiseen kokemiseen, **luovaan ajatteluun ja tuottamiseen** rohkaiseminen sekä **uusien ratkaisujen etsimiseen**
- oppilas löytää **omat tapansa ilmaista itseään** musisoiden

Yleinen oppimäärä

- luo edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle
- musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo korostuvat
- kannustaa esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen
- oppilas löytää omat tapansa musiikin harrastamiseen.

Oppimäärien opintotasojen johdannoista poimittua 1

Laajan oppimäärän **perusopinnot**

- innostaa oppilas **musiikin tavoitteelliseen opiskeluun** ja **musiikillisten taitojen** pitkäjänteiseen kehittämiseen.
- monipuolinen musiikillinen toiminta kehittää oppilaan **musiikillista ja luovaa ajattelua**
- lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet

Yleisen oppimäärän yhteiset opinnot ja teemaopinnot

- taiteenalan perustaitojen hankkiminen ja yhteismusisoinnin perustaitojen kehittäminen
- opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet
- teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen
- tavoitteena on, että oppilas löytää opintojen aikana omat musiikillisen ilmaisun tapansa.
- opetuksessa painotetaan yhteismusisointia ottaen huomioon oppilaan valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Oppimäärien tasojen johdannoista poimittua 1

Laajan oppimäärän **syventävät opinnot**

- oppilas **syventää osaamistaan** laajentamalla tai painottamalla opintojaan valitsemallaan tavalla
- oppilas suunnittelee ja valmistaa **musiikillisten ajattelu- ja ilmaisutaitojen** hallintaa osoittavan laajan oppimäärän lopputyön
- **oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan** yhteistyössä opettajiensa kanssa oppilaitoksen tarjonnan pohjalta.
- lopputyö voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen

Yleisen oppimäärän yhteiset opinnot ja teemaopinnot

- taiteenalan perustaitojen hankkiminen ja yhteismusisoinnin perustaitojen kehittäminen
- opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet
- teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen
- tavoitteena on, että oppilas löytää opintojen aikana omat musiikillisen ilmaisun tapansa.
- opetuksessa painotetaan yhteismusisointia ottaen huomioon oppilaan valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Musiikin tavoitealueet

Laaja oppimäärä (perusopinnot ja syventävät opinnot)

- Esittäminen ja ilmaiseminen
- Oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- **Säveltäminen ja improvisointi**

Yleinen oppimäärä (yhteiset opinnot ja teemaopinnot)

- Soittaminen ja laulaminen
- Esittäminen ja ilmaiseminen
- Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- **Taiteidenvälinen osaaminen**

Esimerkkejä musiikin tavoitteista 1

Laajan oppimäärän **perusopinnot**

Esittäminen ja ilmaiseminen

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu

Yleinen oppimäärä (yhteiset opinnot ja teemaopinnot)

Soittaminen ja laulaminen

- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti

Esittäminen ja ilmaiseminen

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa

Esimerkkejä musiikin tavoitteista 2

Laajan oppimäärän **syventävät opinnot**

Esittäminen ja ilmaiseminen

- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan

Yleinen oppimäärä (yhteiset opinnot ja teemaopinnot)

Soittaminen ja laulaminen

- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti

Esittäminen ja ilmaiseminen

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa

Esimerkkejä musiikin tavoitteista 3

Laajan oppimäärän **perusopinnot**

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen

Säveltäminen ja improvisointi

- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja

Yleinen oppimäärä (yhteiset opinnot ja teemaopinnot)

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia
- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta

Taiteidenvälinen osaaminen

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia toiseen taiteenalaan ja sen ilmaisukeinoihin tutustumiseen
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn

Esimerkkejä musiikin tavoitteista 4

Laajan oppimäärän **syventävät opinnot**

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista

Säveltäminen ja improvisointi

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä

Yleinen oppimäärä (yhteiset opinnot ja teemaopinnot)

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia
- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta

Taiteidenvälinen osaaminen

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia toiseen taiteenalaan ja sen ilmaisukeinoihin tutustumiseen
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn

Oppimisen arviointi yleisessä oppimäärässä

- Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä.
- Palautteen ja arvioinnin antamisessa kiinnitetään huomiota erityisesti oppimisprosessiin ja sen aikana tapahtuneisiin muutoksiin.
- Tavoitteena on, että arviointi tukee oppilaan itsetunnon sekä oppimaan oppimisen, itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymistä.
- Arviointia suoritettaessa tiedostetaan temperamenttieroit ja huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin.
- Monipuolinen ja rohkaiseva arviointipalaute auttaa oppilasta vähitellen asettamaan opiskelulle myös omia tavoitteita.
- Arvioinnin tarkoituksena on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata.

Oppimisen arviointi laajassa oppimäärässä 1

- Oppimisen arvioinnin tehtävänä on **tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä**.
- Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista.
- Arvioinnin tarkoituksena on **ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen** ja tukea häntä niiden saavuttamisessa.
- Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan **hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen**.
- Arvioinnissa tiedostetaan temperamenttierot ja huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan **työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen**, ei oppilaan persoonaan.
- Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

Oppimisen arviointi laajassa oppimäärässä 2

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilasta erityisesti musiikillisten **ajattelu- ja ilmaisutaitojen sekä instrumenttitalojen kehittämisessä**. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan **taitojen syvenemistä** opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan lopputyön arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan liittyen uutta

- Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti **tasa-arvosuunnitelma** yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.
- Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, muutettu lailla 1329/2014)

Tasa-arvosuunnitelma

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuussuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän **oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan** ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.
- Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on **suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi**.
- Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä

Opetussuunnitelmatyön käynnistäminen

Yhteisten lähtökohtien etsiminen

- Millainen on oma käsityksemme ja unelmamme ihmisenä kasvusta ja uuden oppimisesta?
- Mitkä asiat oppilaitoksessamme edistävät jo nyt oppilaiden kasvua ja oppimista?
- Mikä toiminnassamme on niin arvokasta ja vaalittavaa? Miten sitä voimavarana kehitetään edelleen?
- Mitä asioita haluamme edistää toiminnallamme? Miten onnistumme siinä?
- Mitä asioita tai toimintatapoja lähdemme muuttamaan?

Oppimisen edistäminen

- Miten ymmärrämme oppimisen omassa yhteisössämme?
- Miten ymmärrämme oppilaan aktiivisen roolin? Miten voimme edistää sitä?
- Miten edistämme vuorovaikusta oppilaitoksessamme?
Miten edistämme opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta?
Miten edistämme oppilaiden välistä vuorovaikutusta?
- Miten pidämme huolta monipuolisista työtavoista ja oppimisympäristöistä?

Toimintakulttuurin kehittäminen

- Minkälaisia vakiintuneita käytäntöjä yhteisössämme on?
Mitkä niistä tulisi säilyttää ja olisi syytä luopua?
- Mitkä ovat toimintamme vahvuudet?
- Miten edistämme yhteisömme kaikkien jäsenten hyvinvointia ja osallisuutta?
Miten vahvistamme oppilaiden osallisuutta?
- Miten kehitämme osaamistamme?
- Miten luomme oppimista edistävää arviointikulttuuria?

Paikallisen opetussuunnitelmatyön suunnittelu

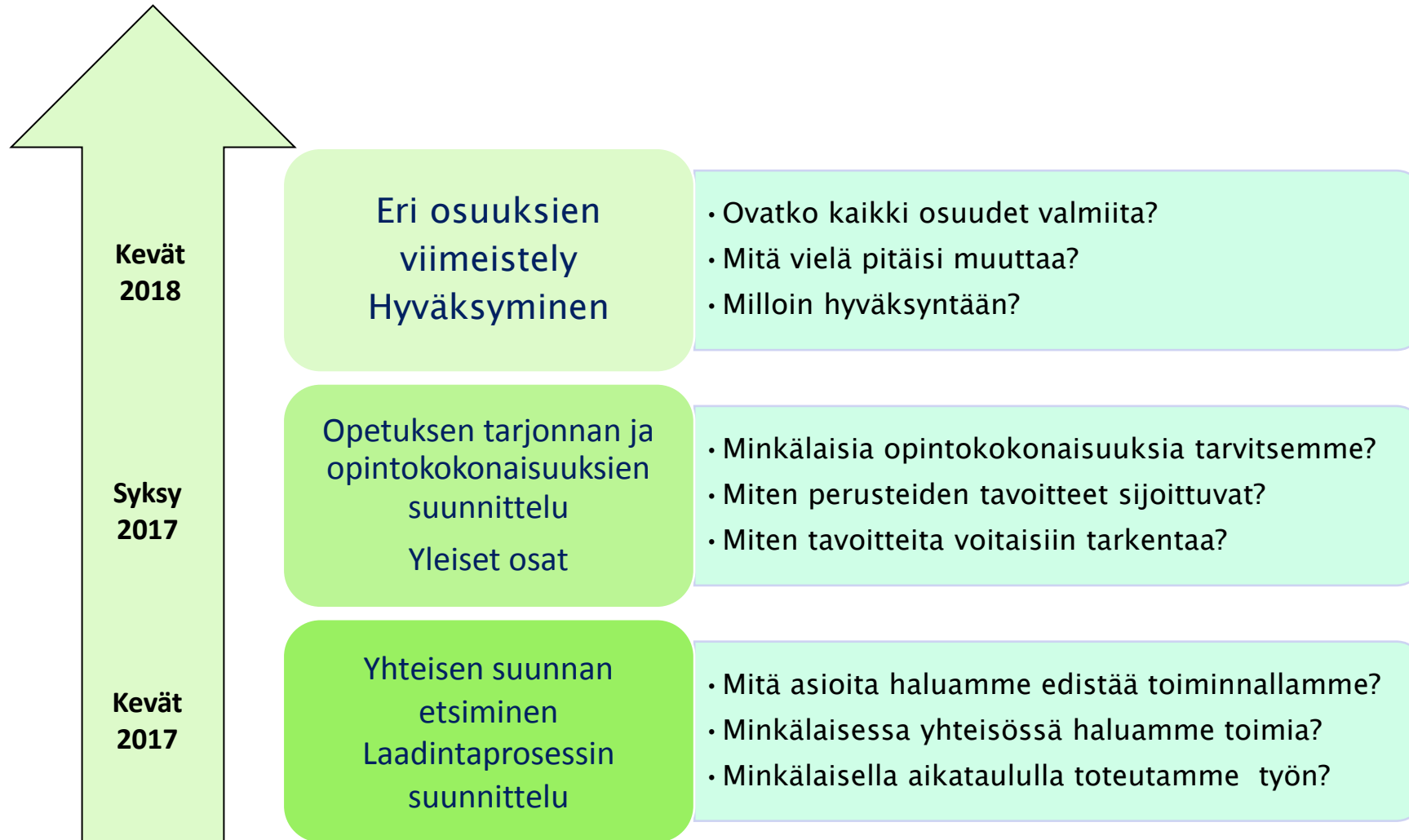
- Miten paikallinen opetussuunnitelmatyö organisoidaan millä aikataululla toimitaan, kuka tekee, miten vastuut jaetaan?
- Miten perehdymme opetussuunnitelman perusteisiin?
- Tehdäänkö opetussuunnitelman laadinnassa yhteistyötä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa? Kenen kanssa? Mitä asioita voidaan valmistella yhdessä?
- Millainen rooli oppilailta ja huoltajilla on opetussuunnitelmatyössä? Mihin kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä kannattaa keskittyä?

Miten perehdymme perusteisiin?

- Miten koko henkilöstö saa käsityksen uudistuksen päälinjoista?
Entä oppilaat, huoltajat ja muut yhteistyökumppanit?
- Minkälaiset edellytykset uudet opetussuunnitelman perusteet luovat opetukselle?
- Mitkä ovat suurimmat erot nykyisten ja uudistettavien opetussuunnitelman perusteiden välillä?
- Mikä opetussuunnitelman perusteissa tuntuu kaikkein tärkeimmiltä?
Mikä erityisesti innostaa?
Mihin tulisi erityisesti kiinnittää huomiota?

Päivän vinkki paikallisen työn suunnitteluun

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

eija.kauppinen@oph.fi

